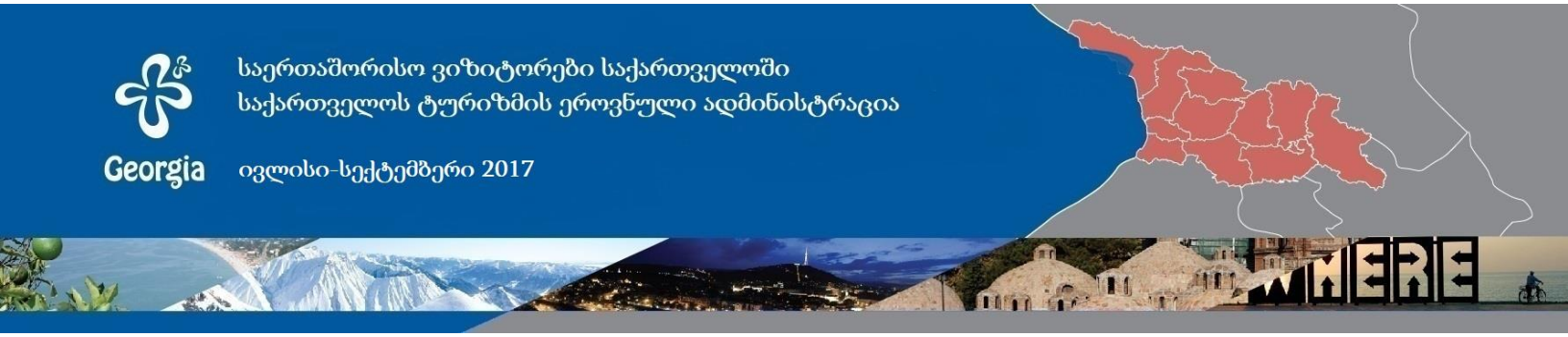

შესავალი

მოცემული ანგარიში წარმოადგენს 2017 წლის მესამე კვარტალში საქართველოში საერთაშორისო ვიზიტორების მიერ განხორციელებული ვიზიტების მახასიათებლების მიმოხილვას, რომელიც მოწოდებულ იქნა სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მიერ.

გამოცემის მთავარ ინტერეს წარმოადგენს დასვენების და ბიზნესის მიზნებთან დაკავშირებული ვიზიტები, ასევე მოგზაურობის განმავლობაში გაწეული დანახარჯები.

საერთაშორისო ტურიზმის მნიშვნელობა

საერთაშორისო მოგზაურობას მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვს მსოფლიო ეკონომიკის განვითარებაში. მოგზაურობისა და ტურიზმის მსოფლიო საბჭოს (WTTC) მონაცემებით, 2016 წელს ამ დარგის პირდაპირმა კონტრიბუციამ მთლიან მშპ-ში 2.3 ტრილიონი აშშ დოლარი შეადგინა (3.1%) და ხელი შეუწყო 109 მილიონი სამუშაო ადგილის შექმნას. მისი პირდაპირი და გვერდითი ეფექტების მხედველობაში მიღების შემდეგ, აღნიშნული სექტორის წვლილი მსოფლიო ეკონომიკის განვითარებაში შემდეგია: მსოფლიოს მშპ-ს 10.2%, ერთი ადგილი ყოველი 11 სამუშაო ადგილიდან, 4.4% მთლიან განხორციელებულ ინვესტიციებსა და 6.6% მსოფლიოს მთლიან ექსპორტში.[1]

საერთაშორისო მოგზაურების ვიზიტები

2017 წლის III კვარტალში საერთაშორისო მოგზაურების[2] ვიზიტების რაოდენობა 2,969,923 იყო, რაც წინა წელთან შედარებით 25.3%-ით მეტია (გრაფიკი1).

გრაფიკი 1: საერთაშორისო მოგზაურების მიერ განხორციელებული ვიზიტები წლების მიხედვით

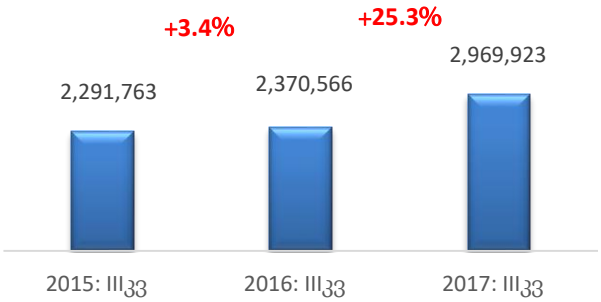

საერთაშორისო ვიზიტორების მიერ განხორციელებული ვიზიტები

2017 წლის III კვარტალში საერთაშორისო ვიზიტორების[3] მიერ განხორციელებული ვიზიტების რაოდენობამ 2,425,911 შეადგინა. მათი უმრავლესობა (საქართველოს არარეზიდენტი მოქალაქეების გათვალისწინების გარეშე) 75% მეზობელი ქვეყნების რეზიდენტების ვიზიტები იყო. საერთაშორისო ვიზიტების რაოდენობით ლიდერობს რუსეთი 490,688 ვიზიტით, მას მოსდევს სომხეთი 458,469, აზერბაიჯანი 444,584 და თურქეთი 332,978 ვიზიტით (ცხრილი 1).

---

[1] Economic Impact of Travel and Turism 2017, Annual Update, WTTC

[2] მოგზაური არის ნებისმიერი ასაკის პირი, რომელიც გადაადგილდება სხვადასხვა გეოგრაფიულ არეალს შორის ნებისმიერი ხანგრძლივობითა და მიზნით. ის გამორიცხავს საქართველოს რეზიდენტ სხვა ქვეყნის მოქალაქეებს და მოიცავს საქართველოს მოქალაქეებს, რომლებიც უცხო ქვეყნის რეზიდენტები არიან.

[3] ვიზიტორი არის 15 წლის ან უფროსი ასაკის საქართველოს არარეზიდენტი მოგზაური, რომელმაც განახორციელა ვიზიტი საკუთარი ჩვეული გარემოდან საქართველოს ტერიტორიაზე ერთ წელზე ნაკლები დროით. საქართველოში ჩვეული გარემოს განსასაზღვრად შემდეგი მეთოდი გამოიყენება, ჩვეულ გარემოში ითვლება ის ვიზიტები, რომლებიც თვეში 8-ჯერ ან 8-ზე მეტჯერ ხორციელდება.

ცხრილი 1: ტოპ 5 ქვეყანა საერთაშორისო ვიზიტების მიხედვით

ქვეყანა	2016 III კვ	2017 III კვ	ცვლ %
რუსეთი	351,931	490,688	+39%
სომხეთი	403,007	458,469	+14%
აზერბაიჯანი	358,354	444,584	+24%
თურქეთი	289,558	332,978	+15%
საქართველო (არარეზ)	125,616	134,918	+7%

საერთაშორისო ვიზიტორებმა ყველაზე მეტი ვიზიტი 1,807,004 (ზრდა +22%) სახმელეთო გზით განახორციელეს. საზღვრების მიხედვით ყველაზე მეტი ვიზიტი კი სარფის 424,766 (+18.4%) სასაზღვრო პუნქტიდან განხორციელდა, მას მოსდევს ყაზბეგი 423,285 (+31.9%) და თბილისის აეროპორტი 420,100 (+40.7%) (ცხრილი 2).

ცხრილი 2: საერთაშორისო ვიზიტები საზღვრის ტიპის მიხედვით

საზღვრის ტიპი	2016 III კვ	2017 III კვ	ცვლილ %
სახმელეთო	1,478,503	1,807,004	+22%
საჰაერო	403,626	579,465	+44%
სარკინიგზო	25,434	30,262	+19%
საზღვაო	11,307	9,180	-19%

საერთაშორისო ვიზიტების 67.2% (1,629,860) საქართველოში ღამისთევას მოიცავდა, რაც ტურიზმის სტატისტიკის საერთაშორისო რეკომენდაციის თანახმად ტურისტულ ვიზიტს ნიშნავს, ხოლო 32.8% ერთდღიანი ვიზიტები იყო (796,051).

როგორია საერთაშორისო ვიზიტების ძირითადი მიზნები?

საერთაშორისო ვიზიტების უმრავლესობა (48.1%) დასვენება, გართობა, რეკრეაციის მიზნით განხორციელდა. ხშირად დაფიქსირებულ მიზნებს შორის არის მეგობრების, ნათესავების მონახულება (19.1%), ტრანზიტი (17.4%), შოპინგი (7.5%) და პროფესიული, ეკონომიკური საქმიანობა (5%). ვიზიტების მხოლოდ 1.1%-ის შემთხვევაში დასახელდა ვიზიტის სხვა მიზანი (გრაფიკი 2).

გრაფიკი 2: ვიზიტის მთავარი მიზანი

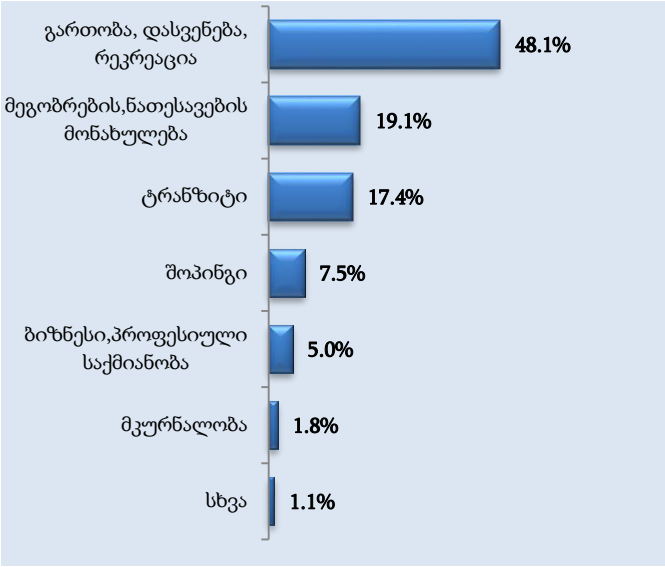

რა არის საქართველოში პირველადი ვიზიტების წილი?

საერთაშორისო ვიზიტების 69.5% განმეორებით ვიზიტს წარმოადგენდა საქართველოში, ხოლო 30.5% კი პირველადს. შესაბამისად 2017 წლის III კვარტალში საქართველოში 740,470 პირველადი ვიზიტი განხორციელდა.

მეზობელი ქვეყნის რეზიდენტების უმრავლესობისთვის საქართველოში ვიზიტი პირველი არ იყო. განმეორებითი ვიზიტი ყველაზე ხშირ ხასიათს სომხეთის რეზიდენტების ვიზიტებში ატარებს 99.3%, შემდეგ მოდის აზერბაიჯანი 93.3%, თურქეთი 65.8% და რუსეთი 65.8%. სხვა არამეზობელი ქვეყნის რეზიდენტების უმეტესობა საქართველოს პირველად ეწვია (ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა - 64.8%; „სხვა ევროპა“ – 66.9%, „სხვა ქვეყნები“ – 70.6%) (გრაფიკი 3).

გრაფიკი 3: ვიზიტის პრაქტიკა

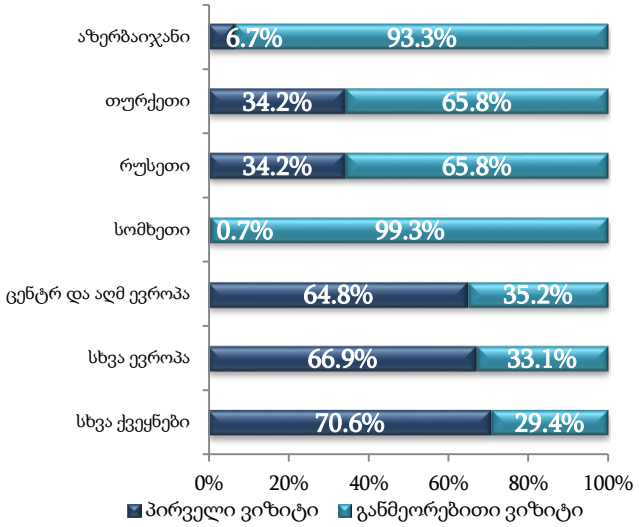

რა ხანგრძლივობით მოგზაურობენ საერთაშორისო ვიზიტორები?

ვიზიტის საშუალო ხანგრძლივობა 5.2 ღამეს შეადგენდა და ეს მაჩვენებელი განსხვავდებოდა სხვადასხვა ქვეყნის რეზიდენტების მიხედვით. მეზობელი ქვეყნების რეზიდენტები საქართველოში შედარებით ხანმოკლე პერიოდით ჩერდებიან, რუსეთის რეზიდენტების გარდა, რომლებიც საქართველოში ხანგრძლივად, საშუალოდ 7.2 ღამით რჩებიან. ვიზიტის ხანგრძლივობით ასევე გამოირჩევიან ევროპელები (ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა-11 ღამე, სხვა ევროპა-10.2 ღამე) და „სხვა ქვეყნების“ ვიზიტორები. ამ უკანასკნელი ქვეყნებიდან ჩამოსული სტუმრები საქართველოში საშუალოდ 7.3 ღამით რჩებიან (ცხრილი 3).

ცხრილი 3: საშუალო გაჩერების ხანგრძლივობა

რეზიდენტობის ქვეყანა	საშუალო ღამისთევა
აზერბაიჯანი	3.0
თურქეთი	1.5
რუსეთი	7.2
სომხეთი	2.4
ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა	11.0
სხვა ევროპა	10.2
სხვა ქვეყნები	7.3

რომელ ქალაქებს და რეგიონებს სტუმრობენ უცხოელი ვიზიტორები?

საერთაშორისო ვიზიტების 51.4% საქართველოს დედაქალაქში განხორციელდა, მას მოჰყვება ბათუმი 40.7%-ით. დანარჩენ ქალაქებსა და ადგილებში შედარებით ნაკლები ვიზიტები დაფიქსირდა, მათ შორის: მარნეულში (9.7%), ყაზბეგში (8.8%), ქობულეთში (8%), მცხეთაში (7.3%), ქუთაისში (6.7%), ბორჯომში (5.3%), სიღნაღში (5.2%), მესტიასა და უშგულში (3.5%) და გუდაურში (3.2%) (გრაფიკი 4).

გრაფიკი 4: ყველაზე ხშირად მონახულებული ტურისტული ადგილები

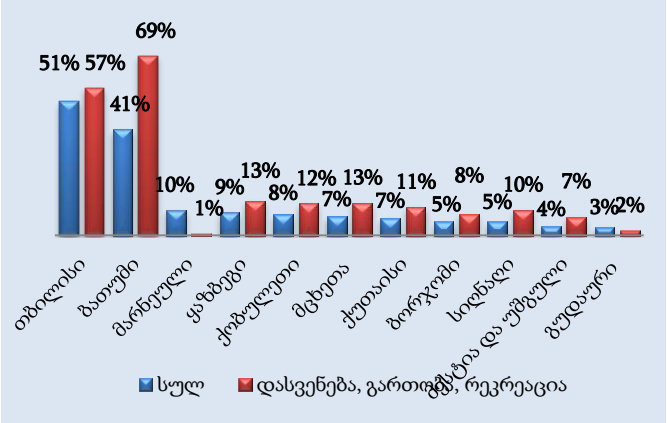

ვიზიტების უმეტესობა 51.4% რეგიონულ დონეზე თბილისში განხორციელდა, შემდეგ მოდის ზღვისპირა აჭარა 43.6%, მცხეთა-მთიანეთი 18.6% და ქვემო ქართლი 14.1% . დანარჩენი რეგიონებიდან ყველაზე მეტი ვიზიტი განხორციელდა სამცხე-ჯავახეთში 12.1%, კახეთსა 9% და იმერეთში 7.2%.

რომელი ინფორმაციის წყაროებით სარგებლობენ საერთაშორისო ვიზიტორები?

საქართველოში ჩამოსვლამდე ვიზიტორებმა სხვადასხვა ინფორმაციის წყარო გამოიყენეს. ვიზიტების 48.2%-ის შემთხვევაში მათ ინფორმაცია მეგობრებისგან/ახლობლებისგან მოიძიეს, ვიზიტების 18.4%-ისთვის საქართველოს შესახებ ინფორმაციის წყაროს ინტერნეტი წარმოადგენდა, ასევე 6.2%-მა ამისათვის ორგანიზაცია/ბიზნეს პარტნიორები გამოიყენა. ვიზიტების უმეტესობისთვის (53.2%) ვიზიტორს უკვე მოეპოვებოდა ინფორმაცია წინა ვიზიტიდან. ვიზიტორების დიდი ნაწილი, რომლებიც პირველად იმყოფებოდა საქართველოში, ქვეყნის შესახებ ინფორმაციის მოსაძიებლად მეგობრებს და ნათესავებს დაეკითხა (69.9%), 43.6%-მა ინფორმაცია ინტერნეტით მოიძია, ხოლო 8.8%-ისთვის ინფორმაციის წყარო ტურისტული კომპანია და ტუროპერატორი იყო (გრაფიკი 5).

გრაფიკი 5: ინფორმაციის წყარო

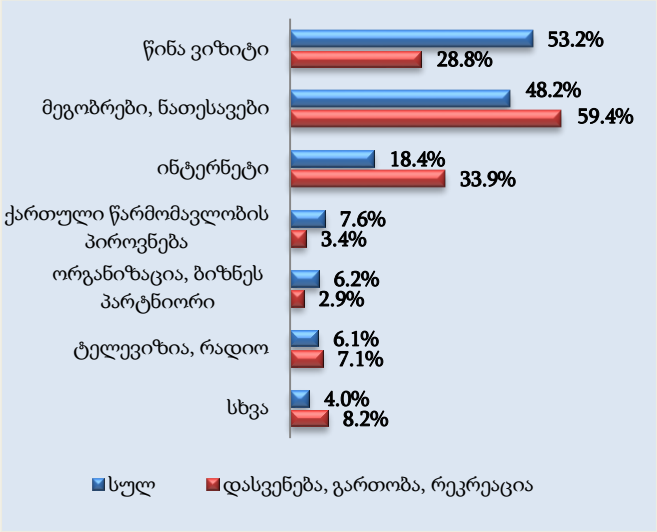

როგორია საერთაშორისო ვიზიტორების დემოგრაფიული პროფილი?

ვიზიტორების უმრავლესობა მამრობითი სქესის წარმომადგენელი იყო (მამრობითი – 56.8%; მდედრობითი – 43.2%). 31 – 50 წლის ასაკობრივი კატეგორია საერთაშორისო ვიზიტორების ყველაზე დიდ ნაწილს შეადგენდა (45%) (გრაფიკი 6).

გრაფიკი 6: ასაკობრივი ჯგუფები

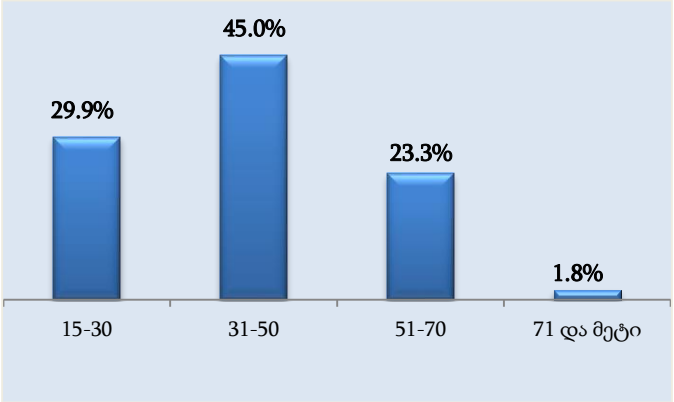

ვისთან ერთად ხორციელდება საერთაშორისო ვიზიტები?

საერთაშორისო ვიზიტების 49% ოჯახის წევრებთან ან ნათესავებთან ერთად ხორციელდებოდა, შემდეგ მოდის ვიზიტები, რომლის დროსაც ვიზიტორები მარტო მოგზაურობენ (25.9%). ვიზიტების 23.1%-ისთვის კი ვიზიტორის თანხმლები პირი მეგობარი იყო (გრაფიკი 7).

გრაფიკი 7: ვიზიტისას თანმხლები პირი

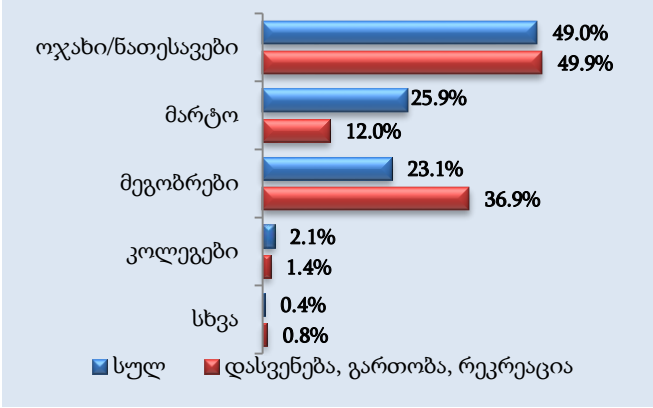

მამაკაცები უფრო ხშირად მგზავრობდნენ მარტო (30.4%) ვიდრე მდედრობითი სქესის წარმომადგენლები (19.1%). ვიზიტების ნახევარზე მეტი (59.1%) ქალების მიერ ოჯახის წევრებთან ან ნათესავებთან ერთად ხორციელდება, ანალოგიური მაჩვენებელი მამაკაცების შემთხვევაში 42.4%-ს შეადგენს.

რომელი განთავსების საშუალებებში ათევენ ღამეს საერთაშორისო ვიზიტორები?

2017 წლის III კვარტალში საქართველოში ჩამოსული საერთაშორისო ვიზიტორების ჯამური ღამისთევების რაოდენობა 12,592,280-ს შეადგენდა. მათ შორის, ყველაზე მეტი ღამისთევა (29.8%) სასტუმროში განხორციელდა, ერთი მეოთხედი კი (25.4%) მეგობრის, ნათესავის სახლში. სხვა ტიპის განთავსების საშუალებები ვიზიტორებს შორის ნაკლებად პოპულარულია (ღამისთევების 17.9% სასტუმრო სახლში/ჰოსტელში, ხოლო 17.6% კი ნაქირავებ ბინაში განხორციელდა) (გრაფიკი 8).

გრაფიკი 8: განთავსების საშუალებები

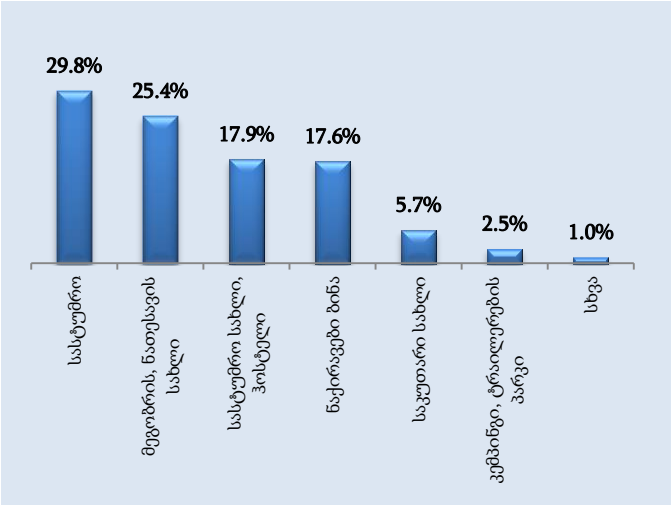

საშუალო ღამისთევების რაოდენობა ყველაზე დიდი საკუთარ სახლში იყო (11.6 ღამე), შემდეგ მოდის ნაქირავები ბინა (6.6 ღამე), მეგობრის/ნათესავის სახლი (6.1 ღამე), სასტუმრო სახლი და ჰოსტელი (3.6 ღამე), სასტუმრო (3.5 ღამე) და სხვა განთავსების საშუალებები (2.6 ღამე).

რამდენს შეადგენს საერთაშორისო ვიზიტორების განხორციელებული დანახარჯები?

საერთაშორისო ვიზიტორების მიერ განხორციელებული დანახარჯების ჯამურმა მაჩვენებელმა 2.3 მილიარდ ლარს მიაღწია, ხოლო ერთი ვიზიტისას გაწეულმა საშუალო დანახარჯმა 944 ლარი შეადგინა.

დანახარჯების ყველაზე დიდი წილი საკვებსა და სასმელზე (მთლიანი ხარჯები 28.3%) და განთავსების საშუალებებზე (26%) დაფიქსირდა. ასევე მნიშვნელოვანი წილით იყო წარმოდგენილი რეკრეაციულ და კულტურულ აქტივობებზე დანახარჯები (16.8%), ხოლო შოპინგზე ვიზიტორებმა მთლიანი დანახარჯების მხოლოდ 11.5% გასწიეს. დანახარჯების დეტალური ჩაშლა ქვემოთ არის მოცემული (ცხრილი 4).

ცხრილი 4: დანახარჯების სტრუქტურა

დანახარჯების კომპონენტები	მთლიანი დანახარჯი (ათასი ლარი)	წილი %
საკვები და სასმელი	647,189	28.3%
განთავსების საშუალებები	595,283	26.0%
რეკრეაცია, კულტურული და სპორტული აქტივობები	384,895	16.8%
შოპინგი	264,222	11.5%
ადგილობრივი ტრანსპორტი	186,246	8.1%
სხვა დანახარჯები	211,109	9.2%

მეზობელი ქვეყნებიდან რუსეთის რეზიდენტები ვიზიტზე ყველაზე მაღალი საშუალო დანახარჯით (1,022 ლარი) გამოირჩეოდნენ, მას მოსდევს თურქეთი 676 ლარი, სომხეთი - 512 ლარი და აზერბაიჯანი - 410 ლარი (ცხრილი 5).

ცხრილი 5: საშუალო დანახარჯები ქვეყნების მიხედვით

რეზიდენტობის ქვეყანა	საშუალო დანახარჯი (ლარი)
აზერბაიჯანი	410
თურქეთი	676
რუსეთი	1,022
სომხეთი	512
ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა	1,365
სხვა ევროპა	1,755
სხვა ქვეყნები	2,253

რამდენი ვიზიტი ხორციელდება ტურისტული პაკეტის საშუალებით?

საერთაშორისო ვიზიტების 93.4%-ის შემთხვევაში ვიზიტორებს არ უსარგებლიათ ტურისტული პაკეტით. შეძენილი ტურისტული პაკეტით განხორციელებულ ვიზიტებში უცხოური და ქართული ტუროპერატოროების გადანაწილება შესაბამისად 5.2% და 1.4% იყო. ჯამში 2017 წლის III კვარტალში ტურისტული პაკეტის შესაძენად საერთაშორისო ვიზიტორებმა 323.8 მლნ. ლარი გადაიხადეს (გრაფიკი 9).

გრაფიკი 9: ტურისტული პაკეტის გამოყენება

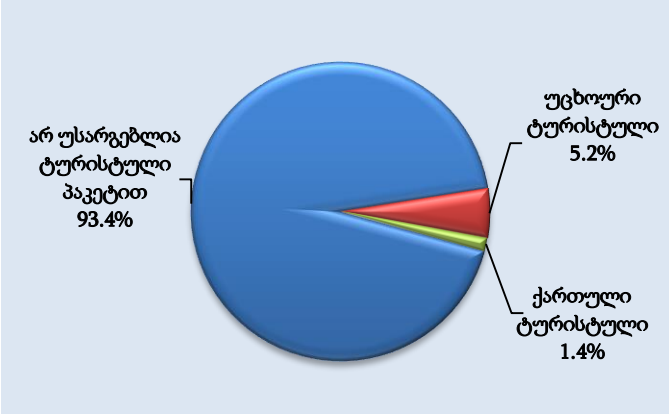

რომელია ტურიზმის პოპულარული აქტივობები?

ვიზიტისას ყველაზე ხშირად განხორციელებულ აქტივობებში ადგილობრივი სამზარეულოს და ღვინის დაგემოვნება (74.4%) და შოპინგი (73.6%) დაფიქსირდა. მას მოსდევს ღირსშესანიშნაობების, კულტურული და ისტორიული ძეგლების მონახულება (43.9%) (გრაფიკი 10).

გრაფიკი 10: პოპულარული აქტივობები

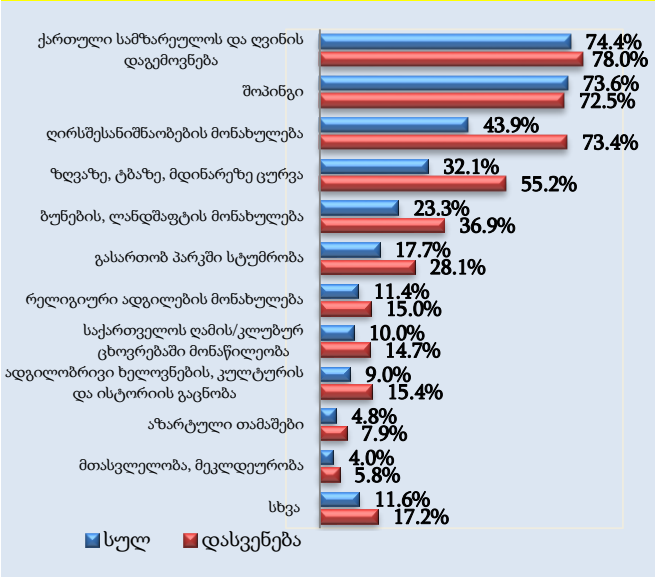

რამდენად კმაყოფილები არიან საერთაშორისო ვიზიტორები?

საერთაშორისო ვიზიტების 35.1%-ის შემთხვევაში ვიზიტორი კმაყოფილი იყო განხორციელებული ვიზიტით, 55.7%-ძალიან კმაყოფილი, ხოლო 0.1%-მა თავი შეიკავა პასუხის გაცემისგან. ზოგადი კმაყოფილების დონე 4.4-ს შეადგენდა (5-დან).

ვის მიერ ხორციელდება საერთაშორისო ვიზიტები ეკონომიკური აქტივობის მიხედვით?

საერთაშორისო ვიზიტების უმრავლესობა დაქირავებული მომუშავეების მიერ განხორციელდა (58.5%). შემდეგ მოდის დამსაქმებლის (11.4%) და თვითდასაქმებულის (9.7%) კატეგორია (გრაფიკი 11).

გრაფიკი 11: საერთაშორისო ვიზიტების განაწილება ვიზიტორის ეკონომიკური აქტივობის მიხედვით

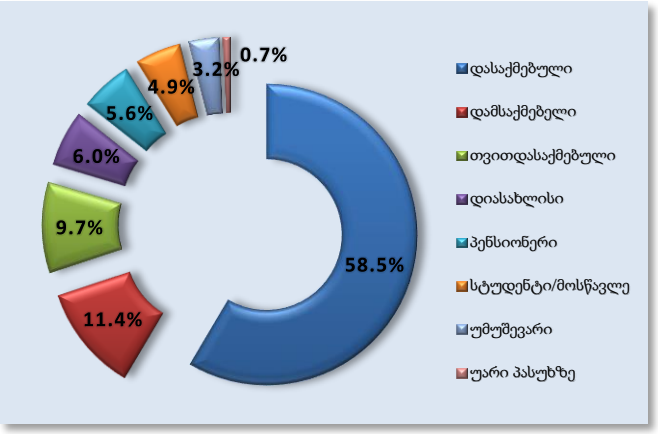

მეთოდოლოგია

სტატისტიკური ინფორმაციის მოპოვების მიზნით სტატისტიკის ეროვნული სამსახური ატარებს საერთაშორისო ვიზიტორების გამოკითხვას. მონაცემების შეგროვება ხორციელდება პირისპირი ინტერვიუების ტექნიკის გამოყენებით. მეთოდოლოგია დაფუძნებულია მსოფლიო ტურიზმის ორგანიზაციის მიერ შემუშავებულ რეკომენდაციებზე.

ინტერვიუები ტარდება 15 წლის და უფროსი ასაკის საერთაშორისო ვიზიტორებთან, რომლებიც ტოვებენ საქართველოს ტერიტორიას. ინტერვიუები ტარდება სასაზღვრო გამშვებ პუნქტებში.

ცხრილი 6: შერჩევის ზომა საზღვრების მიხედვით

საზღვრის ტიპი	საზღვრის დასახელება	შერჩევის ზომა
აეროპორტი	თბილისის აეროპორტი	1572
აეროპორტი	ბათუმის აეროპორტი	240
აეროპორტი	ქუთაისის აეროპორტი	300
სახმელეთო საზღვარი	სარფი	4392
სახმელეთო საზღვარი	ვალე	252
სახმელეთო საზღვარი	ნინოწმინდა	432
სახმელეთო საზღვარი	სადახლო	1488
სახმელეთო საზღვარი	წითელი ხიდი	1752
სახმელეთო საზღვარი	ცოდნა	504
სახმელეთო საზღვარი	ყაზბეგი	1068

კვლევა პროცესში გამოიკითხა 12,000-მდე რესპონდენტი. მონაცემების შეწონვა და შესაბამის პერიოდებზე განზოგადება განხორციელდა შინაგან საქმეთა სამინისტროს საინფორმაციო-ანალიტიკური დეპარტამენტის მიერ მოწოდებულ საზღვრის კვეთის მონაცემებზე დაყრდნობით. მეთოდოლოგიის მოკლე აღწერა მოცემულია ქვემოთ:

ცხრილი 7: კვლევის მეთოდოლოგიის აღწერა

კვლევის მეთოდოლოგია	რაოდენობრივი კვლევა
კვლევის ტექნიკა	პირისპირი ინტერვიუ
კვლევის არეალი	საქართველო
სამიზნე ჯგუფი	15 წლის და უფროსი ასაკის საერთაშორისო ვიზიტორები
შერჩევის ზომა	12,000 რესპონდენტი
ინტერვიუს ხანგრძლივობა	10-12 წუთი

რეზიდენტობის ჭრილში მეზობელი ქვეყნების მონაცემები გაანალიზებულია განცალკევებულად – თურქეთი, რუსეთი, აზერბაიჯანი და სომხეთი. დანარჩენი ქვეყნები გაერთიანებულია შემდეგ კატეგორიებში: „ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა“, „დანარჩენი ევროპა“ და „სხვა“.

კატეგორიაში „ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა“ შემდეგი ქვეყებია გაერთიანებული: ბელარუსი, ბულგარეთი, ჩეხეთი, ესტონეთი უნგრეთი, ყაზახეთი, ყირგიზეთი, ლატვია, ლიტვა, მოლდოვა, პოლონეთი, რუმინეთი, სლოვაკეთი, ტაჯიკეთი, თურქმენეთი, უკრაინა და უზბეკეთი.

კატეგორიაში „დანარჩენი ევროპა“ გაერთიანებულია: ავსტრია, ბელგია, ხორვატია, დანია, ფინეთი, საფრანგეთი, გერმანია, საბერძნეთი, ირლანდია, ისრაელი, იტალია, მალტა, ნორვეგია, ჰოლანდია, ესპანეთი, შვედეთი, შვეიცარია და გაერთიანებული სამეფო.

ქვეყნები, რომლებიც ზემოთ ჩამონათვალში არ ფიგურირებენ გაერთიანებულია „სხვა“ კატეგორიაში, ამ ქვეყნებიდან შემოსული მოგზაურების სიმცირის გამო.

ანგარიში მომზადდა საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციის კვლევებისა და დაგეგმვის სამმართველოს მიერ.
ტელ: +995 322 43 69 99 (18 20)

ელ. ფოსტა: infostatistics@gnta.ge

ანგარიში ატვირთულია ვებ-გვერდზე: www.gnta.ge